

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PLÁN

**ŠKOLNÍ ROK
2017-2018**

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PLÁN
k prevenci rizikových projevů chování u dětí a mládeže
dle Metodického pokynu MŠMT Čj: 20006/2007-51

Školní rok: **2017– 2018**

Předkladatel programu : **Mgr. Jana Pěkníková**

Za realizaci projektu odpovídá: ředitelka ZŠ **Ing. Mgr. Romana Klimentová**
zástupkyně ředitele **Mgr. Věra Floriánová**
výchovný poradce **Mgr. Dagmar Lorencová**
metodik prevence **Mgr. Jana Pěkníková**

Odborný konzultant : **pracoviště PPP Žatec**

Charakteristika školy

Masarykova základní škola Lubenec leží na samém jihozápadním okraji Ústeckého kraje. Je to škola spádová, dvoustupňová, do které v tomto školním roce dochází 179 žáků. Funguje zde školní družina, kde jsou žáci vedeni k uvědomělé organizaci svého volného času.

Vysoké procento našich žáků žije v neúplných nebo rekonstruovaných rodinách. Žáci častěji migrují mezi školami v okolí. Tento fakt nabízí možnost výskytu zvýšeného neklidu, s problematickými vztahy mezi pohlavími či s narušenou sebeúctou a plněním daných rolí. Bohužel i velká okolní nezaměstnanost nám stav žáků neustále snižuje.

I přes tuto smutnou tendenci je však velmi pozitivní, že je to škola, kde panují velmi hezké kolegiální vztahy. Je zde velká propojenost mezi 1. a 2. stupněm (projekt Partner, Velká zdravotní soutěž, Žakovský parlament, branný den, Halloween), kdy žáci při akcích učí sami sebe navzájem, pomáhají si a vymýšlejí pro sebe různé soutěže během školního roku. Velkou pozornost věnujeme žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků nadaných.

Ve škole pracuje poradce pro volbu povolání, výchovný poradce, školní metodik prevence sociálně-patologických jevů. Učitelé jsou velmi pracovití, funguje rychlá vzájemná komunikace, výborná je i spolupráce s vedením školy.

Naše škola neustále rozvíjí spolupráci se zákonnými zástupci prostřednictvím setkávání se ve školní jídelně, pozvánkami na akce školy, mimoškolními společnými aktivitami,...

Toto jsou hlavní faktory, které ovlivňují a vytváří obraz naší školy.

Analýza situace - popis současného stavu:

Každý nový školní rok přináší nové podněty a nápady a na základě zkušeností hledáme efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění vlivu na naše žáky.

Z loňského hodnocení MPP vyplynulo, že jsme se nejčastěji potýkali se školní šikanou, dva případy byly i z oblasti kyberšikany. Díky včasnému zachycení a řešení se nejednalo o závažné formy. I letos se těmito tématům budeme častěji věnovat. Hlavním tématem letos bude zdraví. Zaměříme se na zdravý životní styl, vytvoříme vyšší úroveň informovanosti o důležitosti péče o své fyzické i duševní zdraví. Ukážeme nebezpečí, kterému jsou žáci vystaveni při stále častějším používání informačních a komunikačních technologií, budeme učit žáky, jak je bezpečně používat a zvládat řešení možných nebezpečných situací.

Mapování forem a četnosti rizikových projevů chování na naší škole ve školním roce 2016/2017

Riziková oblast	Četnost 16/17
Vulgární slovní chování žáků	3
Školní šikanování	6
Kouření v areálu školy	0
Kyberšikana	2
Záškoláctví	1
Vandalismus	0
Sebepoškozování	0
Nevhodné chování (krádež, pyrotechnika, poškozování cizí věci, rasistický podtext, sexuální chování, ...)	3
Agresivní chování	3

Jako zdařilé aktivity se každoročně jeví tematicky zaměřený program pro práci se třídou v rámci třídnických hodin či třídnických chviliek, práce Školního žakovského parlamentu jako peer programu a projekt „Patron“ žáků 9. třídy.

Za velmi důležitou oblast považujeme prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek a smysluplné využívání volného času.

Dále se chceme více zaměřit na rozvoj zdravých vztahů ve třídách a podpořit pozitivní sociální klima.

Jednotlivé případy rizikového chování budou řešeny podle závažnosti třídními učiteli, VP, ŠMP, výchovnou komisí školy, ředitelkou školy nebo budou nahlášeny na OSPOD, případně na PČR.

Cíle programu:

Teoretická východiska:

Strategie prevence sociálně patologických jevů je v souladu s Národním programem rozvoje vzdělávání, tzv. Bílou knihou, v oblasti, která se týká změny vnitřního klimatu školy, vztahů žáků a pedagogů a vytváření klíčových kompetencí pro osobní život i budoucí uplatnění mladých lidí.

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018. MŠMT, 2013.
- Usnesení vlády ČR č. 281 ze dne 9. 5. 1996 o organizaci a systémovém řízení vládní protidrogové politiky.

- Novela vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.
- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21 291/2010-28.
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č. j. 21149/2016.
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j. 10 194/2002-14, Věstník MŠMT sešit 3/2002.
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999.
- Metodický pokyn MŠMT ke spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j. 25 884/2003-24, Věstník MŠMT č. 11/2003.
- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 20006/2007-51.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – přílohy 14 – 22, č. j. MSMT – 1398/2015-1

Cílem výchovně vzdělávacího působení v oblasti prevence sociálně patologických jevů je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- se schopností dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- se schopností týmové práce
- schopné řešit problémy popřípadě schopné nalézt pomoc při řešení problémů
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- Cílem prevence je:
- zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu a oblastí preventivní výchovy do výchovy jednotlivých předmětů, ve kterých ji lze uplatnit
- zavádění systematické práce s třídou jako sociální skupinou
- demokratické stanovení pravidel chování jako práv i povinností, na základě akceptování požadavků žáků i učitelů, ustanovení Žákovského parlamentu
- podpora rozvoje osobnosti a sociálního chování dětí a mládeže ve smyslu formování psychicky zdravé osobnosti a vedení dětí k odmítavému postoji
- výcvik v sociálně komunikačních dovednostech
- podpora smysluplného využití volného času dětí a mládeže
- ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která

si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Cílová skupina:

- všichni žáci naší základní školy, převážně žáci s výchovnými problémy
- rodiče
- učitelé bez zkušeností v preventivní práci

Vzdělávání:

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí sociálně patologických jevů spočívá v samostudiu všech učitelů školy a především výchovného poradce a metodika prevence. Další vzdělávání je možno dle zájmu pedagogů rozvíjet dle nabídek pedagogických center např. v Plzni, Ústí nad Labem, Karlových Varech.

Formy realizace MPP:

I. Seznámení ředitele školy s MPP (základní pravidla realizace)

Návrh MPP je projednán vždy v přípravném týdnu nebo v 1. týdnu v září každého školního roku.

II. Seznámení kolegů i nepedagogických pracovníků s filozofií MPP

Učitelé jsou seznámeni s MPP na první pedagogické radě na začátku školního roku. Nepedagogičtí pracovníci na své zářijové provozní poradě.

III. Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů

I. STUPEŇ

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v hodinách člověk a jeho svět, ale také v českém jazyce při slohu nebo čtení. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, komunitní kruh, projektové vyučování, dramatickou výchovu nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence.

V tomto školním roce bude náplň MPP realizována nejen formou třídnických hodin nebo chviliek, ale dvěma dny tematicky zaměřených, také formou odborných přednášek či divadelního představení. Plnění témat MPP bude evidováno vyplněnými tabulkami se stručným popisem a hodnocením.

Naše škola se opět zapojí do projektu EU „Ovoce do škol“- žáci I. a II. stupně, žáci celé školy se zapojí do akce „Velká zdravotní soutěž“, která proběhne na konci školního roku.

Za realizaci jednotlivých aktivit zodpovídají vyučující.

Za konkrétní náplň EVVO zodpovídá Mgr. Jana Michalčová

Zaměření na mladší školní věk

- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci - hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami

- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči, na TS jsou informováni o aktuálních problémech z oblasti, např. šikaně
- nabídka volnočasových aktivit (kroužky, družina)
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod.
- účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech
- v červnu tradiční sportovní den soutěží a míčových her, den s policisty – žáci jako chodci a cyklisté, branný den školy, včleňování výchovy ke zdravému životnímu stylu a oblastí preventivní výchovy do výuky jednotlivých předmětů

1.třída

osobní bezpečí
základní zásady mezilidské komunikace
vztahy v dětském kolektivu
každý člověk je jiný
základní hygienické návyky
využití volného času
domov, rodina, jako bezpečné místo

2.třída

zdraví a jeho ochrana
režim dne
vztahy mezi lidmi
chování v krizových situacích

3.třída

lidské tělo
pojmy z oblasti prevence drogové závislosti
zdraví a jeho ochrana
lidé kolem nás, multikulturní výchova
využívání volného času
ochrana proti obtěžování cizí osobou

4.třída

životospráva a důsledky nevhodných návyků
využívání volného času
léčivé byliny
pojmy drogová závislost,
vztahy v dětském kolektivu

5.třída

důvěra, vztahy
lidské tělo, odlišnost mezi pohlavími, pojem sexuální výchova
léčivé a návykové látky

vztahy v dětském kolektivu
komunikace, řešení konfliktu
puberta
nebezpečí při komunikaci s cizími osobami
znám svá práva

Cíl : Po pěti letech by žáci měli:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- vědět jak se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- správně zorganizovat svůj volný čas
- rozlišit léky a návykové látky
- mít informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat
- znát svá základní dětská práva

II. STUPEŇ

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, tak aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech výchova k občanství, výchova ke zdraví, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinová práce, hraní rolí, práce s informačními médii, besed, přednášek.

Žáci celé školy se zapojí do akce „Velká zdravotní soutěž“, která proběhne ke konci školního roku.

Plnění témat bude průběžně vpisováno do tabulek jako v loňském školním roce. Za realizaci jednotlivých aktivit zodpovídají vyučující.

Za konkrétní náplň EVVO zodpovídá Mgr. Jana Michalcová

Zaměření na starší školní věk – prevence = základ předcházení problémům

A. Úkoly a činnost učitelů a jiných pedagogických pracovníků

- posílení úlohy učitelů v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu, včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku rizikových projevů chování a kooperace s odborníky při jejich řešení. Zejména spolupráce s výchovnou poradkyní a třídními učiteli, důležitá je práce učitelů výchov a jejich podnětů z výuky.
- věnování pozornosti problematickým skupinám žáků nebo jednotlivcům, odhalování projevů asociálního chování mezi žáky – soustředit se zejména na problematiku šikany
- v rámci prevence kouření vytvoření dostatečné informovanosti, pracovat s žáky kuřáky a jejich rodiči
- sledovat často opakující se krátkodobé absence žáků – prevence záškoláctví. Spolupráce s rodiči žáků s tendencemi vyhýbat se školní docházce. V problematických případech možnost vyžadování lékařského potvrzení, stanovit přesný postup metodiky omlouvání a sankcí za neomluvené absence

- sebevzdělávání učitelů v metodikách preventivní výchovy a ve výchově ke zdravému životnímu stylu v souladu s Národními vzdělávacími osnovami pro oblast prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
- shromažďování a zpřístupňování materiálů pro pedagogický sbor
- zapojení vedení školy i kolegů do tohoto programu
- nově příchozím vyučujícím nabídnout všestrannou kolegiální pomoc

B. Aktivity pro žáky

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- na základně loňských zkušeností věnovat nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření - osvěta v rámci hodin VkO, VkZ, třídnických hodin
- dovednost volby správné životasprávy - poruchy příjmu potravy –vědí co je mentální anorexie a bulimie
- multikulturní projekty zaměřené na národnostní menšiny směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, lyžařského výcvikového kurzu , projekt třídnických hodin, třídní pravidla atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce, akce školního parlamentu, projekt „Patron“ atd.)
- práce školního parlamentu – jako peer program
- široká nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, vzdělávacích, sportovních a jiných soutěžích a olympiádách
- ekologická výchova (třídění odpadu, školní naučná stezka apod.)
- v červnu tradiční sportovní den soutěží a míčových her , branný den školy, včleňování výchovy ke zdravému životnímu stylu a oblastí preventivní výchovy do výuky jednotlivých předmětů (VkZ, VkO, Z, D, Ch, Př, Z, TV)

6.třída

vhodná náplň volného času, zdravý životní styl

ochrana zdraví

rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince

osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích

rizika zneužívání návykových látek

způsoby odmítání

centra odborné pomoci

7.třída

komunikace mezi lidmi

mezilidské vztahy

péče o zdraví, život s handicapem

sexuální výchova, vztahy mezi dívkami a chlapci

osobní bezpečí, šikana, sexuální násilí

drogy a jejich dělení, účinky, prevence

8.třída

Fyziologie působení drog na oběhový, nervový a dechový systém

tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka

rozvoj sebepoznání a sebepojetí

řešení problémů, chování v krizových situacích, konflikty
agresivita, šikana, různé formy násilí
sexuální výchova, odlišnosti, deviace
drogová závislost, kontaktní centra

9.třída

sebevědomí, sebepojetí, rozvoj osobnosti
zdravé sexuální chování
volba životního partnera
sociální výchova, vztah k jiným kulturám, národnostem
komunikace
právní odpovědnost, trestní normy

Cíl :*Žáci by před opuštěním ZŠ měli znát a umět:*

- pojmenovat základní návykové látky
- orientovat se v jejich účincích na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- orientovat se v základních právních normách
- vědět o existenci kontaktních míst pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti
- znát svá práva a povinnosti a dodržovat je

C. Aktivity pro rodiče a veřejnost

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek a na úvodním setkání rodičů s vedením školy
- nabídka propagačních materiálů
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s drogami, záškoláctvím,...(web školy)
- informovanost občanů prostřednictvím HLASU LUBENCE o programu školy v oblasti prevence rizikových projevů chování a zdravého životního stylu
- informace o rizikových projevech chování pro rodiče

IV. *Aktivity pro cílovou skupinu žáci - nadstavbové – nad rámec běžné výuky*

A. Diagnostika aktuálního stavu a informovanosti cílové skupiny

Formou diskuse, dotazníků a anket bude zjišťován aktuální stav v cílové skupině o kontaktech s drogou, o informovanosti a zkušenostech vždy však pouze na základě souhlasu zákonných zástupců žáka. Tyto ankety a dotazníky budou zadávány průběžně dle témat TH a aktuálních potřeb. Budou vždy pečlivě vyhodnoceny, abychom mohli dobře sledovat úspěšnost či neúspěšnost našeho preventivního působení.

Pokud dojde k podezření na problémy tohoto rázu bude postupováno dle Vyhlášky MŠMT a vedeno šetření.

Ve vytypovaných třídách např. s náznaky šikany budou prováděna šetření a na základě těchto výsledků bude zahájena pedagogicko-psychologická práce.

Rodiče budou požádáni o souhlas v dotazníku naší školy (vyplněný dotazník s podpisem zákonného zástupce).

B. Tematické bloky s dětmi - jsou realizovány v rámci nového ŠVP - Škola pro život. Jsou zapracovány a realizovány v rámci tematických plánů pro jednotlivé předměty ve všech třídách. Pro usnadnění kontroly jejich plnění budou v TK označeny MPP. Témata jsou přizpůsobována aktuální situaci ve třídě a škole.

C. Jednorázové akce – jsou organizovány formou besed, panelových diskusí, videoprodukce či skupinové práce žáků (internet, získávání informací z encyklopedií), účast v soutěžích.

D. Schránka důvěry - zřízena a funguje od roku 2000 - Schránka důvěry je vybírána denně metodikem prevence. Zápis o zprávě za Schránky důvěry bude zapsán vždy v Deníku VP a metodika prevence.

E. Aktivity v rámci dalších mezipředmětových plánů a projektů a dalších projektů školy

1. „Výchova ke zdraví“ – I. stupeň

„Dětství bez úrazů“	<i>1. stupeň</i>	<i>třídní učitelky 1. stupně</i>
„Zdravý životní styl“	<i>1. stupeň</i>	<i>TU</i>
„Dopravní výchova“	<i>1. stupeň</i>	<i>TU a Policie ČR</i>
„Člověk“	<i>1. stupeň</i>	<i>TU</i>
„Zdravotní soutěž“	<i>1. stupeň</i>	<i>TU a členky zdravotního kroužku</i>

2. „Prevence šikany“ – je realizována v rámci tématu TH a TCh, v rámci hodin Vko, ČaJS, řešení konfliktů pomocí modelových situací a her, proškolením málo zkušených učitelů, zaměstnanců školy a práce se třídou. Každoročně je i beseda s externím odborníkem.

3. „Výchova k volbě povolání“ je v rámci nového Školního vzdělávacího programu realizován

ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce v předmětu pracovní činnosti ve II. pololetí 8. třídy a v I. pololetí 9. třídy. Téma volby povolání je realizováno během celé školní docházky.

Žáci si zakládají od 1. třídy **Desky sebepoznání**, kam ukládají pracovní listy k tématu volby povolání a sebepoznávání, které si vypracovávají nejen během TH, ale i v dalších vyučovacích hodinách jako mezipředmětový obor.

4. „Ochrana člověka za mimořádných situací“ tento projekt klade nároky na zvládnutí stresových situací, na zachování tzv. „chladné hlavy“ v mimořádných situacích. Jednotlivá témata jsou rozpracována do hodin ČaJS, VkJ, Pč, Z a Ch (průřezová témata).

5. Téma pro celou školu v letošním roce „Zdraví“

Bude realizováno průběžně v předmětech či se třídou pro TH. Cílem tohoto projektu je vytvářet v dětech zodpovědnost za vlastní zdraví a řídit se heslem „Ve zdravém těle zdravý duch“. Naše škola se opět zapojí do projektu EU – Ovoce a zelenina do škol – v letošním roce je tento projekt realizován i na II. stupni. Žáci celé školy se zapojí do akce „Velká zdravotní soutěž“, která proběhne na konci školního roku. V rámci VV proběhne akce „Zdravá škola –

zdravé stravování – výstava ovoce a zeleniny na začátku školního roku a na začátku II. pololetí výstava výtvarných prací na toto téma.
Za realizaci jednotlivých aktivit zodpovídají vyučující.

6. Oblast „Práce se třídou jako sociální skupinou, komunikace, vztahy – třídnické hodiny a chvíle.“

Vzhledem k měnícím se společenským podmínkám a vztahům ve společnosti, problémům v komunikaci ve skupině, celkové zvyšování agresivity a přetrvávajícím zhoršeném chování a jednání některých našich žáků, vidíme práci se třídou jako velmi zásadní.

Práce třídního učitele se jeví ve třídě jako stěžejní při aktivitách ve třídě a při budování bezpečného klimatu ve třídě – důvěry, tolerance a respektu a k prevenci šikany. TU se v tomto školním roce zaměří na techniky nenásilného zvládnutí konfliktů, zkvalitnění komunikace ve třídě a mezilidské vztahy – lidská práva.

Učitelé mohou při přípravě na tematickou TH využít materiálů – dokumentární filmy z již realizovaného projektu „Příběhy kolem nás“, v rámci celorepublikového projektu Jeden svět na školách, nápadník Raabe, DVD s ukázkami či jiné materiály (nápadník PPP Žatec, studovna, kabinet MPP, VP).

7. Práce Žákovského parlamentu

Již zavedená činnost **Žákovského parlamentu**, která se nám jeví jako oboustranně prospěšná, jako významné fórum mezi požadavky žáků a požadavky učitelů. Zároveň se členové školního parlamentu podílejí na organizaci a přípravě některých zajímavých akcí školy (Halloween, výtvarná či sportovní soutěž, významné dny v kalendáři, sledování pořádku tříd atd.).

Volení zástupci jednotlivých tříd se pravidelně scházejí s vedením školy (stínové vedení školy) a na schůzkách prezentují zájmy třídy (nové nápady, návrhy, ale i kritické připomínky). Žáci se tak učí formulovat své myšlenky, vyjadřovat své názory a naslouchat druhým, diskutovat o problémech. Jsou vedeni k přijetí základních demokratických principů. Žákovský parlament tvoří zvolení žáci 5. až 9. třídy.

8. Studovna – centrum volného času – družina č.3

Abychom zamezili nežádoucímu chování našich žáků v době volných vyučovacích hodin, zřídila škola studovnu vybavenou několika počítači, encyklopediemi a kulečnickem. Jedná se o třetí oddělení školní družiny a žáci pod dohledem vychovatelky smysluplně tráví svůj volný čas. Jedná se převážně o starší přespolní žáky.

9. Volnočasové aktivity – kroužky

Škola a některé společenské organizace v obci nabízí žákům množství zájmových kroužků, kam mohou žáci docházet v odpoledních hodinách a mohou tak trávit svůj volný čas dle svého výběru.

Nabídka kroužků 2017/2018:

název	vyučující
Učíme se společně	Mgr. Lorencová
Náprava řeči	Mgr. Halámková
Děti na startu	Šponarová
Zumba 1. -5. třída	Šponarová
Taneční kroužek 6. -9. třída	Lorencová
Volejbal 6. – 9. třída	Mgr. Michalcová
Žákovský parlament	Ing. Mgr. Klimentová
Zdravotní kroužek	Brabcová

Divadelní kroužek	Mgr. Michalcová
Lego-Robotika, programování 3.-9. třída	Mgr. Langová
Klub logiky a matematiky 9. třída	Mgr. Langová
Využití IT ve Fy 5. -9. třída	Šašek
Laboratorní praktika Ch	Šašek
Čtenářský klub 1. – 2. třída	Mgr. Pěknicová
Hodina pohybu navíc ŠD	Mgr. Forejtová
Kuchtík	Vargová
Příprava na ... "doučování"	6 pedagogů
Stolní tenis	Spartak Lubenec
Kopaná	Spartak Lubenec
Modelářský kroužek	p. Můr
Hra na dechové nástroje	ZUŠ Podbořany
Hra na klavír	ZUŠ Podbořany

V. Metodické pomůcky, informace, kontakty

A. aktualizace knihovny, videotéky a zdrojů propagačního materiálu pro potřeby preventisty a ostatních pedagogů

<i>zřízeno</i>	<i>místo</i>	<i>hodnocení</i>
<i>září 2001 trvá</i>	<i>police ve sborovně, kabinet VP, MPP</i>	<i>úklid , aktualizace – každý rok v září</i>

B. shromáždění všech dostupných informací o institucích, organizacích a odbornících, kteří v oblasti protidrogové prevence působí v kraji

<i>zřízeno</i>	<i>místo</i>	<i>hodnocení</i>
<i>září 2006 trvá</i>	<i>Desky VP – Lorencová, Desky MPP - Pěknicová Složka MPP v PC - sdílenéŘeditelka</i>	<i>Kontrola a aktualizace- každý rok v září</i>
<i>Září 2013 trvá</i>	<i>Místnost pro jednání s rodiči, archiv VP a ŠMP</i>	<i>úklid , aktualizace – každý rok v září</i>

C. stálá nástěnka je průběžně je aktualizována

V rámci MPP a výchovného poradenství jsou žáci a rodiče informováni na několika nástěnkách školy. Nástěnku „Výchovný poradce informuje“ s aktualitami i o projektech školy je zřízena v prostoru šaten ZŠ, kde je rovněž nástěnka pro zprávy z denního tisku a místních novin „Napsali o nás“. V přízemí školy je nástěnka věnovaná prevenci rizikových projevů chování dětí a mladistvých. Další je věnována informacím pro rodiče prvňáčků. Jiné nástěnné plochy budou vždy aktuálně věnovány tématům z projektu. Třídnické hodiny v jednotlivých třídách, na nástěnce u šaten a na nástěnkách ve druhém patře ZŠ, kde je rovněž velká nástěnná plocha věnovaná volbě povolání. Svou nástěnku má v přízemí školy a v prvním patře i školní parlament.

VI. Aktivity pro rodiče

A. informovat Radu školy a Obecní úřad v Lubenci a získat jejich podporu

O aktivitách školy v oblasti prevence informuje Radu školy zástupce pedagogického sboru vždy při jejím prvním zasedání.

B. informovat rodiče o záměrech a způsobech realizace plánu i v rámci průřezového tématu mediální výchova a výuky ICT(schůzky rodičů, zápis do ŽK, místní tisk, web ...)

Forma	Časový harmonogram
<i>Setkání s rodiči ve ŠJ</i>	<i>září</i>
<i>rodičovské schůzky</i>	<i>Do konce listopadu</i>
<i>informace HLAS LUBENECKA</i>	<i>dle uzávěrky</i>
<i>Informační letáky</i>	<i>tříd. schůzky, jinak dle potřeby</i>
<i>Informační zprávy o probíhajících dotazníkových šetřeních a anketách</i>	<i>Na začátku školního roku do ŽK podpis souhlasu nebo na TS</i>
<i>Propagační materiály dle nabídky např. časopis Prevence apod.</i>	<i>Pro učitele</i>
<i>Besedy s externími odborníky</i>	<i>Dle dohody termínu</i>
<i>Konzultační hodiny</i>	<i>Dle rozpisu, učitelé, poradci</i>
<i>Internetové stránky školy</i>	<i>Aktualizace celý rok</i>
<i>Školní akademie</i>	<i>Květen-červen běžného roku</i>
<i>Specifické aktivity: Halloween, Vánoční ladění, ekologické aktivity</i>	<i>Listopad, prosinec, duben - květen</i>

VII. A: Aktivity pro učitele, výchovné pracovníky a zaměstnance školy

Pedagogové školy mají nezastupitelnou úlohu ve sledování situace ve škole. Ve škole je nezbytné zajistit účinný ochranný režim (seznámení se ŠŘ, MPP, Programem proti šikanování, Krizovým plánem, výchovnou komisí, dozory na chodbách, šatnách, WC, jídelně atd.). Cílem je proškolení zaměstnance školy i ostatní zaměstnance školy, aby si dokázali poradit s některými problémovými žáky, aby dokázali odhadnout např. co už je šikana a mohli tak na ni upozornit. Každým rokem jsou tyto aktivity organizovány v přípravném týdnu nebo během školního roku dle aktuální potřeby pedagogů. Ve sborovně školy jsou k dispozici vytvořené dokumenty s postupy řešení rizikového chování žáků. Začínající učitelé se mohou poučit ze zkušeností svých starších kolegů nebo požádat o radu VP i ŠMP.

Dle zájmů a možností naší školy se učitelé mohou zúčastnit seminářů a přednášek např. v Ústí nad Labem, Plzni a Karlových Varech.

Letos dojde k proškolení pedagogického sboru: téma AP – i jako pomocník při monitorování klimatu třídy .

B: Výchovná komise

Působí ve složení : ředitelka Ing. Mgr. Romana Klimentová nebo zástupkyně ředitele Mgr. Věra Floriánová, výchovný poradce Mgr. Dagmar Lorencová, , metodik prevence Mgr. Jana Pěkníková, TU. Z práce a šetření této komise jsou prováděny zápisy a kontrolovány závěry a doporučení.

VIII. Spolupráce s ostatními odborníky(PPP,lékaři, sociálka,OHS,policie,okresní protidrogový koordinátor a K-centrum)
Spolupráce s orgány státní správy a místní samosprávy a institucemi zabývajícími se využitím volného času dětí a mládeže

instituce(jméno)	forma spolupráce	hodnocení
<i>OÚ –sociální komise</i>	<i>hlášení, řešení</i>	
<i>PPP Teplice, detašované pracoviště Žatec</i>	<i>konzultace, metodika</i>	<i>problémy řešeny průběžně</i>
<i>Policie ČR – Podbořany</i>	<i>řešení případů</i>	<i>Od roku 2012 bohužel z finančních důvodů ukončena přednášková činnost.</i>
<i>Sociální odbor MěÚ Podbořany, Žlutice, KV, kurátoři</i>	<i>hlášení sociálních případů,</i>	<i>problémy řešeny průběžně</i>
<i>PPP Žatec, SPC Žatec</i>	<i>konzultace</i>	<i>Pracovnice dle dohody dojíždí do ZŠ</i>
<i>Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Buškovice</i>	<i>konzultce</i>	<i>Problémy řešeny průběžně</i>
<i>Dětská psychiatrická ambulance Louny</i>	<i>konzultace</i>	
<i>IZS - OHS</i>	<i>besedy, branný den, VZS - spolupráce – praktické ukázky</i>	
<i>Český červený kříž</i>	<i>konzultace</i>	

IX. Propagace

A. místní a regionální tisk, TV, školní časopis, rozhlas

téma	forma propagace
<i>Znám svá práva</i>	<i>školní nástěnky</i>
<i>Informace o dění ve škole</i>	<i>HLAS LUBENECKA</i>
<i>Zprávy o větších akcích</i>	<i>Týdeník REGION,LUČAN</i>
<i>Aktuality</i>	<i>Web školy</i>
<i>Práce žáků a celé školy</i>	<i>Akademie, výstava prací ve školní jídelně</i>

X. Poznámky, evidence, postřehy, efektivita

Efektivita programu bude měřena prostřednictvím dotazníků a anket, které budou mapovat situaci a vyhodnocením způsobu řešení problémů.

V rámci přijatých opatření na základě působení MPP byla zavedena právní výchova jako téma práce se třídou, je opakovaně dle aktuální situace a potřeb školy aktualizován Školní řád, jsou opakovaně přijímána opatření v rámci řešení záškoláctví a omlouvání žáků.

XI. Administrativa

Je zavedena dokumentace problémových žáků. Je zaveden sešit třídního učitele, pro zápis veškeré práce se třídou, rozhovor se žáky a rodiči a pro zápisy TH. Jsou zavedeny desky výchovné komise. Každý rok je prováděna archivace. Průběžně je prováděna aktualizace desek pro zákony a vyhlášky k tématu rizikových projevů chování včetně složky formuláře pro výchovnou práci TU a výchovné komise. Všichni poradci si vedou Deníky. Je sledována

absence žáků v tabulkách na PC, jsou evidovány zápisy a metodická sdružení poradenských a pedagogických pracovníků.

XII. Přílohy

- Sledované klíčové kompetence v rámci MPP str. 16
- Materiální zázemí – knihovna, videa, ...str. 16
- Kontakty na relevantní organizace str. 17, 18
- Webové stránky k prevenci pro učitele, žáky i rodiče str. 18
- Co dělat, když ...str. 21
- Program proti šikanování 2017/2018 - součást MPP v samostatném svazku

V Lubenci dne 5. 9. 2017

**Vypracovala : Mgr. Jana Pěkníková
školní metodička prevence**

Sledované klíčové kompetence (KK) v oblasti výchovného poradenství a prevence:

KK k učení

Ochota učit se
Porozumění klíčovým slovům z oblasti
Vytváření otevřených otázek a problémových okruhů
Seznamování se s modely preventivních opatření a jejich přijetí

KK k řešení problémů

Schopnost rozhodovat se
Schopnost řešit problém
Vytváření tvůrčí a otevřené atmosféry ve třídách
Schopnost řešit problémové úlohy z praktického života

KK komunikativní

Schopnost týmové práce
Schopnost vést
Schopnost říci NE
Schopnost nebát se promluvit
Schopnost argumentovat a obhajovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň naslouchat názorům jiných
Schopnost umění aktivního naslouchání
Schopnost vnímání verbální i neverbální složky komunikace

KK sociální a personální

Adaptabilita a flexibilita
Schopnost empatie, rozvíjení emoční inteligence
Schopnost zapojení se do předkládaných aktivit a najít si v nich prostor k sebevyjádření
Schopnost reflexe a hodnocení dokončených aktivit
Schopnost beze strachu projevit své pocity a nálady a umění o nich hovořit
Schopnost zapojit se v metodách kooperativního učení

KK občanská

Nést zodpovědnost
Schopnost vyjádřit vlastní názory a myšlenky
Schopnost umět si vybrat z nabízených témat a aktivit
Schopnost naučit se respektovat individuální rozdíly mezi žáky a akceptovat projevy jedinečnosti každé osobnosti

KK pracovní

Čtení a porozumění pracovním instrukcím
Zběhllost v zacházení s informacemi
Schopnost pociťovat zodpovědnost za plnění společného úkolu
Práce podle předem stanovených kritérií, dodržování zadání

ÚLOHA KAŽDÉHO PEDAGOGA NAŠÍ ŠKOLY V PREVENCI SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

- vede důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech
- rozvíjí pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka
- respektuje individualitu každého jedince
- rozvíjí u žáků schopnost jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince
- všichni využívají možností osobní, společenské a morální výchovy v prevenci šikanování
- vzdělávání všech pedagogů v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů
- spolupráce s vedením školy, ostatními pedagogy a s rodiči
- systémové zavádění výchovy ke zdravému životnímu stylu
- pravidelné vyhodnocování preventivní činnosti ve svých třídách – třídní učitelé
- spolupráce s krizovými centry a jinými odborníky, zejména spolupráce s PPP
- seznamuje žáky s podstatou, formami a nebezpečnými důsledky šikany
- řídí se sankcemi zapracovanými ve školním řádu (uděluje agresorům důtky, popř. jiná výchovná opatření)
- studuje odbornou literaturu
- rozvíjí žádoucí postoje k lidem jiné národnosti, etnické nebo náboženské příslušnosti každodenním osobním příkladem
- komunikuje s dětmi na bázi vzájemného porozumění, tolerance a otevřeného jednání
- seznamuje žáky se základními údaji o menšinách, které u nás žijí, s jejich kulturou, dějinami
- učí žáky chápat a oceňovat rozdílnost jednotlivců a vážit si každého člověka
- nenechává bez povšimnutí žádný projev ani náznak šikany, intolerance, xenofobie nebo rasismu a okamžitě přijímá vhodná konkrétní pedagogická opatření

Materiální zázemí

Knihovna

Montaguiera, L., AIDS, fakta, naděje

Meredithová, S., Dospívání a sex

Nešpor, K., Návykové látky, romantické období končí

Toman, J., Jak zdokonalit sám sebe

Brázdová, D., Zásady společenského chování

Video

Oči hadů I.-III.

Láska je láska

Řekni drogám ne I.-III.

<http://www.minimalizacesikany.cz/videogalerie?id=2>

http://www.minimalizacesikany.cz/files/publicita/brozura_nadace_o2_nahled.pdf
seznamsebezpecne.cz

Pedagogická knihovna

Hrabal, V., Psychologické otázky pro učitele

Matějček, Z., Děti, rodina, stres

Matějček, Z., Co děti nejvíce potřebují

Portmanová, Schneiderová, Hry zaměřené na zvýšení koncentrace a uvolnění

Nesoustředěné a neklidné dítě ve škole

Kolář, M., Bolest šikanování

VÁGNEROVÁ, Kateřina. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011, 147 s. ISBN 978-807-3679-125.

Kontakty na relevantní organizace

- Integrovaný záchranný systém:
 - 150 - Hasiči
 - 155 - Záchraná služba
 - 158 - Policie
 - 156 - Městská policie
 - 112 - Tísňová linka EU
- Policie ČR – obvodní oddělení Podbořany
 - **Adresa:** Hlubanská 314 441 01 Podbořany
 - **Fax:** 974 445 204
 - **Telefon:** 974 445 200, 415 214 052
 - **E-mail:** krpulk.uo.ln.oo.podborany@pcr.cz

- Hasičský záchranný sbor ČR, Podbořany, tel.: 420 950 413 011
- Zdravotnická záchranná služba Ústeckého kraje, tel: 415 237 166
- MěÚ Podbořany -oddělení sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) - „sociálka“

Hajný Kamil, Bc., DiS.	Vedoucí odboru	pevná linka: 415 237 518 mobilní telefon: 775 075 430
Vaňková Petra, Mgr.	Agenda sociální práce, sociální kurátor	pevná linka: 415 237 508
Rottová Jana, DiS.	Agenda sociální práce, sociální kurátor	pevná linka: 415 237 516
Potužáková Alena	Kurátor pro děti a mládež, náhradní rodinná péče	pevná linka: 415 237 572
Marcelly Zuzana, Mgr., DiS.	Kurátor pro děti a mládež	pevná linka: 415 237 573
Frelichová Štěpánka, Ing.	Sociálně-právní ochrana dětí	pevná linka: 415 237 571
Martinovská Marcela, Bc.	Sociálně-právní ochrana dětí	pevná linka: 415 237 570
Linhartová Světlana, DiS.	Sociálně-právní ochrana dětí	pevná linka: 415 237 517

- MÚ Žlutice - oddělení sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) - „sociálka“

terénní sociální pracovnice, Michaela Černá (MD – v současné době probíhá výběrové řízení) – michaela.cerna@zlutice.cz , 702 210 720

lucie.kucharova@kv.mpsv.cz – tel. 950 125 671

- PPP Žatec - Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje, pracoviště Žatec, Smetanovo náměstí 331, 438 01 Žatec, Tel.: 415 712 761
E-mail: zatec@pppuk.cz
Telefon: 415 712 761, 602 172 208
- **E-mail:** petra.gistrova@pppuk.cz, **psycholog, vedoucí PPP Žatec**
- **E-mail:** jarmila.hejnarova@pppuk.cz, speciální pedagog
- **E-mail:** ivana.hoblikova@pppuk.cz, sociální pracovnice

- K- Centrum Žatec, Dvořákova 11, 438 01 Žatec
e-mail: vedouci.kcz@mostknadeji.cz, vedouci.atk2@mostknadeji.cz
Vedoucí Martin Motl, DiS., tel: 602 219 371
- OHS - HIV/AIDS poradna: Nemocnice Chomutov, tel.: 474 447 796 Mgr. M. Šafařík,
- Dětská psychiatrie Nemocnice Chomutov, Kochova 1178, tel.: 474 447 755,
MUDr. Grimová
- Odkaz na stránky první pomoci: <http://www.vitae.ic.cz/historie.html>
- Linky pomoci:
 - Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče,
tel.: 286 881 059, 774 089 181
 - Linka bezpečí (bezplatná) Praha 8 – Bohnice, Ústavní 91, tel.: **800 155 555, 116 111**
 - **ZTRACENÉ DÍTĚ, o. s.**
www.ztracenedite.cz fb: Ztracené dítě 116 000, non stop krizová pomoc zdarma pro rodiny s dětmi a jejich blízké
 - Centrum krizové intervence Praha 8 - Bohnice, Ústavní 91, tel.: 284 016 110,
e-mail: cki@bohnice.cz, Linka důvěry krizového centra: **284016666** -
oboustranně anonymní služba
 - Gay linka pomoci tel.: 602 338 092
 - Linka duševní tísně Most, tel.: **476 701 444**
 - SANANIM - krizová linka pro lidi ohrožené drogou, tel.: 283 872 186
 - Nová poradna pro bezpečný internet, www.internethelpline.cz
 - Internetová linka bezpečí, pomoc@linkabezpeci.cz
 - Linka vzkaz domů, tel. 800 111 113, mobil 724 727 777
 - Rodičovská linka, tel. 840 111 234
 - Drop-in nonstop linka pomoci, tel. 222 221 431
 - Národní linka pomoci AIDS, tel. 800 144 444

Webové stránky k prevenci pro učitele, žáky i rodiče

Např. Nápadník na stránkách PPP Žatec, sekce prevence – publikace, prezentace

Dále:

www.azrodina.cz

www.pobavme-se-o-alkoholu.cz

www.dokurte.cz

www.kurakovaplice.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.sikana.org

www.odyssea.cz

www.odrogach.cz

www.fod.cz

www.modralinka.cz

www.ditekrize.cz

www.pppinfo.cz

www.dropin.cz

www.saferinternet.cz

www.sananim.cz

www.podaneruce.cz

www.internetporadna.cz

www.extc.cz

Další odkazy převážně k problematice šikany jsou k dispozici v Dokumentu školy „Program proti šikanování 2017/2018.“

Při selhání preventivních opatření školy

1. **V případě podezření na zneužívání návykových látek:**
o provést diskrétní šetření a pohovor se žákem
2. **při důvodném podezření:**
o okamžité kontaktování rodičů event. zákonných zástupců žáka
o při negativní a nespolupracující reakci rodiny uvědomit sociální odbor
3. **Při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování ředitel školy nebo pracovník školy pověřený dle pokynu ministra:**
o kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče, popř. zákonné zástupce
o uvědomí ŠÚ
4. **V případě dealerství nebo podezření na porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče:**
o uvědomí oddělení péče o dítě, odd. sociální prevence sociálního odboru OÚ
o oznámí věc Policii ČR

Co dělat když...

...byly u žáka nalezeny dovozené drogy

Právní a další úvaha: Pití a kouření pod povolenou věkovou hranici. Směrnice k užívání povolených medikamentů u mládeže. Být si vědom možnosti zneužití těkavých látek.

Zvaž: Za jakých okolností lze látku odebrat? Prodiskutovat problém se žákem nebo zajistit, aby ho projednal se školním psychologem nebo výchovným poradcem, nebo jiným členem poradního týmu školy.

Další možnosti: Informovat rodiče nebo právní zástupce žáka; rozhodnout, zda informovat ostatní členy sboru; rozhodnout, zda iniciovat obecnou rozpravu s místním protidrogovým koordinátorem.

...bylo u žáka zjištěno nedovolené vlastnictví zakázané drogy

Právní a další úvaha: Dle novely zákona č.112/1998 Sb , kterým se doplňuje zákon č. 140/1961 a č. 200/1996 je zakázáno vlastnit větší množství drogy. Učitelé není dovoleno bez svolení žáka provádět šetření. Pouze policie je oprávněna u osob podezřelých ze zneužívání drog provádět toto šetření. Stanovena ohlašovací povinnost.

Zvaž: Odebrat látku a (pokud nehodláte učinit další opatření) zničit ji (za přítomnosti svědka) nebo (hodláte-li učinit další opatření) uložit ji na bezpečné místo (je-li možno do školního sejfů) se záznamem o případu. Provést záznam o případu podle platných směrnic školy. Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit intervenci školního psychologa nebo výchovného poradce.

Další možnosti: Informovat rodiče nebo právní zástupce žáka rozhodnout, zda informovat ostatní členy sboru; rozhodnout, zda je nutné postoupit případ dále (orgány sociálně právní ochrany, policie); rozhodnout, zda iniciovat obecnou rozpravu s místním protidrogovým koordinátorem.

...je ve škole nalezen žák pod vlivem drog nebo alkoholu, nebo trpí abstinenčními příznaky

Právní a další úvaha: Prioritou číslo jedna je zajistit žákovi i ostatním bezpečnost. Učitelé není dovoleno bez svolení žáka provádět šetření. Pouze policie je oprávněna u osob podezřelých ze zneužívání drog provádět toto šetření.

Zvaž: Postupovat podle doporučení uvedených v MPP. Provést záznam o případu. Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit, aby ho projednal se školním psychologem, nebo výchovným poradcem.

Další možnosti: Informovat rodiče nebo právní zástupce žáka rozhodnout, zda informovat ostatní členy sboru. Rozhodnout, zda je nutné postoupit případ dále; rozhodnout, zda iniciovat obecnou rozpravu s místním protidrogovým koordinátorem.

...je žák přistižen při prodeji drog

Právní a další úvaha: Prodej drog je nezákonný. Jde o ohrožení mravní výchovy dítěte.

Zvaž: Odebrat látku a uložit ji na bezpečném místě (je-li možnost ve školním sejfu) se záznamem o případu. Provést záznam o případu. Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit, aby ho projednal se školním psychologem, nebo výchovným poradcem.

Další možnosti: Je-li to vhodné, informovat členy sboru. Kontaktovat policii. Zvážit, zda je vhodné informovat žáky.

...byly ve škole nalezeny drogy nebo vybavení k jejich užívání

Právní a další úvaha: Existuje vážný problém s bezpečnou likvidací používaného injekčního vybavení.

Zvaž: Zajistit bezpečné uložení drogy nebo vybavení (bude předáno policii). Provést záznam o případu.

Další možnosti: Je-li to vhodné, informovat členy sboru. Kontaktovat policii. Zvážit, zda je vhodné informovat žáky.

...se žák svěří s tím, že užívá drogy

Právní a další úvaha: Vzhledem k věku žáka mohou probíhat právní úvahy týkající se zachování mlčenlivosti.

Zvaž: Nabídnout radu a podporu. Obezřetnost týkající se zachování mlčenlivosti. Je-li nutno, obrátit se na relevantní služby.

Další možnosti: Vhodnou formou informovat rodiče, zvážit, zda bude pro žáka prospěšné, postoupí-li se jeho případ poradenství.

...škola zjistí, že v místě kde sídlí, lze sehnat drogy

Právní a další úvaha: Škola nenese právní odpovědnost mimo své území, má však nicméně v komunitě svou roli a morální odpovědnost.

Zvaž: Spojit se s místními organizacemi, zvláště s policií a sdělit jim odpovídající informace. Je-li to vhodné, informovat žáky. Je-li vhodné informovat rodiče.

Další možnosti: Zajistit, aby pracovníci školy byli dobře informováni o místních problémech ve vztahu k drogám.

...rodič(e) žáka vykazuje(i) problémy se zakázanými drogami nebo alkoholem

Právní a další úvaha: Na učitelích lze vyžadovat, aby podle závažnosti a možného ohrožení dítěte poskytli přiměřené informace příslušným pracovníkům nebo organizacím v oblasti sociální péče.

Zvaž: Rodičům doporučit, aby se obrátili na poradenské služby. Nabídnout žákovi příslušné informace a podporu.

Další možnosti: Zvážit, zda bude pro žáky prospěšné, postoupí-li se jeho případ poradenství.

...hledají rodiče ve škole radu, jak řešit problémy s drogami u svého dítěte

Právní a další úvaha: Respektovat specifika každého jednotlivého případu - informace o poskytovaných službách.

Zvaž: Rodičům doporučit, aby se obrátili na poradenské služby.

Další možnosti: Zvážit, zda bude pro žáka prospěšné, postoupí-li se jeho případ poradenství.

...trpí problémy se zakázanou drogou nebo alkoholem pracovník školy

Právní a další úvaha: Zákoník práce. Pracovní řád.

Zvaž: Doporučit pracovníkovi, aby vyhledal pomoc a radu. Jasně označit nedostatky v práci této osoby a vyvodit příslušná varovná opatření. **Další možnosti:** Zvážit způsoby, jakými lze pracovníkovi pomoci. Identifikace osoby, které se může daný případ rovněž týkat.

JAK POZNÁM, ŽE MOJE DÍTĚ BERE ALKOHOL NEBO DROGY?

- Změnila se osobnost Vašeho dítěte v poslední době v nějakém významném ohledu?
- Má časté výkyvy nálad?
- Straní se Vás? Je zlostný nebo depresivní?
- Tráví hodně času ve svém pokoji sám?
- Ztratil zájem o školu a o vyučování, případně další aktivity, např. sport?
- Zhoršil se jeho prospěch?
- Přestal trávit čas se starými kamarády? Přáteli se s dětmi, které se Vám nelíbí? Nesvěřuje se a nemluví o tom, kam chodí a co dělá?
- Máte pocit, že se Vám doma ztrácí peníze nebo věci (peníze potřebné na alkohol a drogy) nebo máte pocit, že má víc peněz, než byste očekávali (peníze získané z prodeje drog)?
- Reaguje nepřiměřeně, když s ním mluvíte o alkoholu a o drogách nebo se snaží změnit téma?
- Lže nebo podvádí?
- Pozorujete fyzické příznaky užívání drog nebo alkoholu? Rozšířené nebo zúžené zornice? Nejasné vyjadřování a myšlení?
- Ztratilo Vaše dítě zájem o koníčky? Ztratilo motivaci, nadšení a vitalitu?
- Našli jste někdy důkazy užívání drog nebo alkoholu, prášky, lahve?
- Zhoršil se vztah dítěte k členům rodiny?
- Zdá se Vaše dítě být nemocné, unavené a protivné ráno, po možném užití drog předešlý den?
- Přestalo se Vaše dítě o sebe starat, změnil se jeho styl oblečení?
- Zdá se být méně soustředěný?

DOPORUČENÍ RODIČŮM, JEJICHŽ DÍTĚ MÁ PROBLÉMY S NÁVYKOVÝMI LÁTKAMI

A. Co dělat

Jestliže je dítě pod vlivem drog a hrozí otrava, **neváhejte zavolat lékaře**. Používání drog není trestné, a dítěti proto žádný soudní postih nehrozí. S dítětem pod vlivem drog nemá smysl se hádat. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.

- Nespoléhejte na zázračné okamžité řešení, ale spíše na dlouhodobou výchovnou strategii.

Její základem je **nepodporovat a neusnadňovat pokračující brání drog, naopak odměňovat každou změnu k lepšímu** a povzbuzovat k ní. To, že taková strategie nepřináší vždy okamžitý prospěch ještě neznamená, že je neúčinná. Může se totiž jednat o příliš velký problém, jehož řešení vyžaduje více času a spojenců.

- Získejte důvěru dítěte a naslouchejte mu. To je těžké, zvláště když říká a hlavně dělá z hlediska rodičů nesmysly a když hájí hodnoty pro rodiče nepřijatelné. **Vyslechnout dítě ale ještě neznamená přistupovat na jeho stanovisko.**

· Naučte se s dítětem o alkoholu a drogách mluvit. **Bude-li dítě nějakou drogu obhajovat, vyslechněte ho, ale opatřete si protiargumenty.**

- Uvědomte si své možnosti. Dítě, které bere drogy nebo pije, bývá většinou nezralé a neschopné se o sebe postarat. **Může tisíckrát pohrdat názory rodičů, ale většinou si**

nedokáže opatřit základní prostředky k životu. V tom je Vaše šance a síla. Určitou základní péči jste sice povinni nezletilému dítěti poskytnout, ale mělo by cítit, že Vaše péče je jiná, když se chová rozumně a když ne. Cílem je, aby dítě pochopilo, že skutečná samostatnost předpokládá schopnost se o sebe postarat.

- Vytvořte zdravá rodinná pravidla. **Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání.** Mělo by mu být jasné, že je výhodnější, když se bude chovat přijatelně.
- **Jestliže dospívající není ochoten ke změně, měl by nést důsledky.** To se samozřejmě netýká situací, kdy je ohrožen život, např. při předávkování. (Teprve až vážné problémy, které drogy způsobí, jsou často důvodem k léčbě a změně).
- Předcházejte nudě. **Musíte počítat s tím, že může být nutné trávit v prvním období s dítětem mnohem více času.** Měli byste mít přehled, kde je, co dělá, zamyslet se nad jeho denním programem a životním stylem.
- **Pomozte mu se odpoutat od nevhodné společnosti.** To má pro překonání problému často podstatný význam. Jestliže Vám potomek tvrdí, že si s lidmi, se kterými dříve bral drogy, chce jenom pobýt nebo si povídat, buď lže, nebo podceňuje nebezpečí. Někdy je možné uvažovat i změně prostředí.
- **Posilujte sebevědomí dítěte.** Najděte a udržujte křehkou rovnováhu mezi kritickým postojem vůči chování dítěte ("nelíbí se nám, že bereš drogy") a respektem vůči jeho osobnosti a lásce k němu ("vážíme si tě jako člověka a záleží nám na tobě"). Je to těžké, je to však nutné. Stejně **nutné je i oceňovat třeba drobné pokroky a změny k lepšímu.** Je také třeba vidět silné stránky dítěte, jeho možnosti a dobré záliby, které má možná z předchozí doby a na které se dá navázat.
- **Spolupracujte s dalšími dospělými.** Velmi důležitá je spolupráce v rodině. Rodiče by se měli ve výchově problémového dítěte dokázat domluvit. Jenom tak totiž nebude dítě uzavírat spojení s tím rodičem, který mu právě víc povolí. Důležitá je i spolupráce v rámci širší rodiny (babička), spolupráce s léčebnými zařízeními, školou, případně dalšími institucemi. Často až vážně míněná hrozba ústavní výchovy, nebo hrozba ohlášení krádeže v domácnosti na policii mohou přimět dospívajícího přijmout léčbu.
- Osvědčuje se také, když rodiče dětí s těmito problémy spolu hovoří v rámci skupinové terapie nebo svépomocné organizace. Dokáží se navzájem pochopit a předávají si užitečné zkušenosti.
- Buďte pro dítě pozitivním modelem. K tomu je nutné, abyste myslel i na své zdraví a svoji tělesnou a duševní kondici a abyste měl své kvalitní zájmy.
- **Neváhejte vyhledat profesionální pomoc pro sebe, jestliže dítě odmítá.** V případě manželských nebo partnerských problémů se můžete např. obrátit na poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Pamatujte, že zvládnutím problémů zvyšujete i šanci na ovlivnění dítěte.
- Přístup k dítěti, které má problémy s alkoholem nebo jinou drogou, shrnuje anglické slovo "tough love". V češtině to znamená "tvrdá láska". Myslí se tím dobrý vztah k dítěti, snaha mu pomoci, ale zároveň cílevědomost a pevnost.

B. Čemu se vyhnout

Nepopírejte problém. Zbytečně by se tak ztrácel čas a rozvíjela se závislost na návykové látce.

- **Neskrývejte problém.** Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Aby se dokázal v situaci lépe orientovat a citově i rozumově ji zvládat, měl by si naopak o problému s někým důvěryhodným a kvalifikovaným pohovořit. Měl by také hledat spojení.
- **Neobviňujte partnera.** Na to, abyste si vyřizovali s druhým rodičem dítěte staré účty a navzájem se obviňovali, není naprosto vhodná doba. Minulost se změnit nedá, budoucnost našťástí často ano.
- Nehledejte v dítěti zneužívajícím drogy spojení proti druhému rodiči.

- **Nezanedbávejte sourozence dítěte** zneužívajícího alkohol nebo jiné drogy. Sourozenci problémového dítěte jsou více ohroženi, problémem v rodině trpí a Vaši péči a Váš zájem potřebují.
- **Nezanedbávejte bezpečnost dalších lidí v domácnosti**, zejména malých dětí. Člověk pod vlivem alkoholu nebo drog jim může být velmi nebezpečný, i když by jim za normálních okolností neublížil. Je také třeba myslet na to, aby se drogami, které dospívající domů přinesl, neotrávil další sourozenec.
- **Nefinancujte zneužívání drog a neusnadňujte ho**. S tím souvisí i to, aby rodina zabezpečila cenné předměty a nenechala se okrádat. Krádež nemusí uskutečnit samotné dítě, ale jeho "kamarádi", kterým dluží za drogy. Jestliže začalo dítě zneužívat pervitin nebo opiáty bývá otázkou času, kdy se začnou ztrácet peníze a cenné předměty. Nejde tu jen o majetek, ale také o okolnost, že ukradený majetek slouží špatné věci - totiž rozvoji závislosti. Argument, že by si dítě opatřilo prostředky jinak, např. prostitucí nebo krádežemi, neobstojí. Pokud bude závislost pokračovat, je pravděpodobné, že k tomu dojde stejně.
- **Nedejte se vydírat**. Vyhrůžování fetováním, útekem, prostitucí nebo sebevraždou je častým a oblíbeným způsobem vydírání rodičů. Ano, všechna tato rizika u závislých na drogách existují. Tím, že rodiče pod jejich tlakem ustupují, ovšem riziko nesnižují, ale zvyšují.
- **Nevyhrůžujte něčím, co nemůžete nebo nechcete splnit**.
- **Vyhněte se fyzickému násilí**. Fyzické násilí většinou nevede k cíli. Často jen živí v dítěti pocit ukřivděnosti, vede k sabotování snah rodičů a k útěkům.
- **Nejednejte chaoticky** a impulzivně.
- **Nevěřte tvrzení, že má dospívající drogy pod kontrolou**, případně, že snižuje dávky a že drogu brzy vysadí. Buďte připraveni na to, že dříve či později pravděpodobně přijde krize. Využijte ji a trvejte na změně životního stylu, případně na nějaké skutečně účinné formě léčby, jestliže není dospívající schopen zvládnout problém sám.
- **Do nekonečna neustupujte**. Požadavek, aby lidé, kteří berou drogy, do vašeho bytu nechodili, je rozumný.
- Nedělejte zbytečně "dusno". Parta a nevhodní přátelé by se tím stávali pro dítě ještě přitažlivější.
- **Nezabouchněte dveře navždy**. I když dítě odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.
- Neztrácejte naději. **Vaším tichým spojencem je přirozený proces zrání**. I hrozivý problém se mnohdy podaří úspěšně zvládnout.

Šikana – Program proti šikanování – součást MPP - postup

Dominantní znak šikany – **bezmocnost oběti**.

Neoddělitelnou součástí problému je **skupinová dynamika**.

Varovné signály šikany pro rodiče

- dítě nemá kamaráda
- nechce jít do školy
- střídá různé cesty do školy a ze školy
- ztráta chuti k jídlu, neklidný spánek
- ztráta zájmu o učení
- výkyvy nálad, odmítá se svěřit, co ho trápí
- žádá peníze, často „ztrácí“ své věci
- přichází domů vyhladovělé, s potrhaným oblečením, s poškozenými školními pomůckami

- nedokáže uspokojivě vysvětlit svá občasná zranění (odřenininy, modřiny, popáleniny)
- je nečekaně agresivní vůči sourozencům
- trpí zdravotními potížemi (bolesti hlavy, břicha, bolesti jsou někdy simulované)
- zdržuje se většinou stále doma

Co tedy dělat?

Připusťme, že několik výše uvedených signálů ve vás vzbudí určité podezření, že by mohlo jít o šikanování vašeho dítěte. Znovu podotýkáme, že ideální stav nastane, když se vám dítě svěří. Pochvalte ho, povzbud'te, rozptyl'te jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzvedněte naopak jeho sílu a odvalu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že mu chcete pomoci a to potom musíte dodržet. Vyslechněte vaše dítě, dejte najevo, že jeho informace berete vážně (i když se vám mohou zdát malicherné či nepodstatné). Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího, než situace vašeho dítěte. Poskytněte dítěti veškerou podporu. Pochopitelně, že odlišíte např. běžnou klukovskou šarvátku od skutečné šikany.

Konkrétní kroky

- Zjistěte přesně – pozor – „nevyslychejte jako vyšetřovatel“ – co, kdy, kde se odehrávalo, kdo další byl přítomen.
- Společně vytipujte svědky, kterým dítě ještě důvěřuje, o kterých ví, že nestojí na straně agresora a věří, že mu mohou pomoci.
- Poskytněte dítěti veškerou ochranu (např. při cestě do školy a ze školy, i za cenu, že se budete uvolňovat z práce).
- Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjed'te na chatu, chalupu či k prarodičům.
- Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte je doma, ale pozor – pečlivě zvažte, zda v jeho situaci může být samo.
- Znovu dítě ubezpečujte, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvíte s ním více než dříve.
- Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si „zrcadlo pravdy“. Neomlouvejte sami sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.